

De la Biblioth. D. E. del Col. de Salamanca

M O D O
V S V R A R V M
L I B E R,

CLAYDIO SALMASIO
auctore. *Salmatio*

*Don Pedro
de Medina*

LVGD. BATAVOR.
Ex Officina Elseviriorum.

MDCCXXXIX.

P R Æ F A T I O
A D
L E C T O R E M.

Habes hic, Lector, secundum de modo
Usurarum librum, post primum de Usu-
ris, & quem statim subsequetur ter-
tius de Usuris Iustinianeis. Adeone mul-
tis, dices, opus erat libris, ad absolvendam mate-
riam usurariam? Quis tam restibilem putasset hu-
jus argumenti fecunditatem? Certe pro uno Episto-
lio quod designaveram, & amico promiseram, tot
prodiisse, & in eam molem excrevisse volumina, non
alii magis mirentur, quam ego ipse stupeo. Sic qui
urceolum instituerat, currente rota dum amphoram
videt exire, sigulus stupore desigitur. An potius opra-
ret si fingere dolium destinasset, coeptum laborem
in seriolum desinere? Magis equidem probarem,
ut artificis voto & proposito ubique eventus ex arte
responderet. Sed si non possit semper hoc obtineri, ab
exiguis coeptis grandia emanare malim, quam è
grandibus orsis parva & exilia opera. Cum è mon-
te gemitus ingentes inter parturiendum ciente mus
prosilisset, merito talis irrisus est partus. Si autem

CLAVDII SALMASII
DE
MODO VSVRARVM
LIBER.

CAPVT I.

Modus usurarum, quam varius esse debeat. A magistratu imponi ex circumstantiis locorum & temporum, item rerum qua dantur qualitate, & personarum tam qua accipiunt, quam qua dant conditione. Periculum etiam pecunie credita à creditore susceptum facere ut modus variet. Inde alias usuras expeti in nautico fœnore, alias in communi. In illis quoque civitatibus in quibus licebat quantis liberet usuris fœnerari modum aliquem fœnoris fuisse vulgo receptum ex usu fori & commerciorum. Non eundem debere esse modum usurarum in magna rei nummaria difficultate & in summa ejusdem abundantia. Quid princeps aut magistratus sequi debeat ne ad singula temporum momenta novas leges de modo usurarum condere necesse habeat. Satis esse qua maxima videantur in raritate pecunie maxima convenire, eas pro legitimis statui. Minorum modum quales expetit pecuniaria rei copia sponte à contrahentibus sumi. Sub imperatoribus Romanis ante Iustinianum centesimam fuisse legitimam, leviores tamen sæpius frequentatas per ea tempora usuras prout pecunia copia aut inopia id flagitaret. Ab illo usuris imponendo modo multos usurarum modos &

A

genera

locum carceris publici & vinculorum successit ignominia, quæ ex bonorum cessione ingruerat. Hanc ipsam ignominiosam bonorum cessionem sustulit etiam demum Justinianus Constitutione Novella cxxxv, qua sanxit, ne debitores, qui non suo vitio, aut inertia, sed infortunio aliquo decœxissent, cogerentur bonis cedere, sed postquam jurati affirmassent, se nihil in bonis habere, unde solverent, ab omni creditorum molestia liberi ambularent. Titulus Novellæ est *Ἐπεὶ μὴ ἐναγκάζεσθαι πρὸς ἐκστρασίαν χρησασθεῖς*. Ubi *ἐκστρασίαν*, ut notum est, de bonorum cessione, quæ & *ἐκστρασίς* *ὑπαρχόντων* dicitur in Synopsi Basilicorum. Glossæ veteres: *Ἐκστρασίαν ὑπαρχόντων, Bonorum cessio*. Sed & ita accipienda hæc vox in Novella Constantini apud Harmenopulum lib. 1, tit. xvi de militantibus: *Εἰ δ' ἐτέρων αὐτὲς ἐξελασθήσιν, ἢ αὐτῶν ἐκείνων ἐκστρασίαν χρησασθέντων ἄλλοι τὰς κερτακίαις ἐσθῆσιν εἴτε παροικεῖν, εἴτε θηλώειν, ἀποδιδῶναι ἔσονται*. Ita legenda hæc sunt, non ut vulgo: *ἢ αὐτῶν, ἢ ἐκείνων*. Si, cum alii eos sedibus suis expulerint, aut ipsi cessione bonorum usi, sponte discesserint, ab aliis misericordia adductis excepti fuerint, ad venarum loco, aut mercenariorum, impune illis sit. Male vertit viri doctissimi: *Aut ipsi etiam forte ex statione sua discesserint*. De militibus enim loquitur, qui cessionem bonorum fecerint, & sedibus suis relictis, & profugi, aliquorum humanitate ac miseratione excepti fuerunt, colonorum apud eos vicem, vel mercenariorum obituri ministeria. Atque hæc hætenus. Sequenti volumine Justinianæ usuras explicabimus, quarum minimus fuit modus. Simul etiam definiemus, quem modum usuris, ac rei scœnebri, in orbe Christiano imponi conveniat, hoc posito quod sine his esse non possit, sicut in priore volumine jam demonstratum est, & amplius in ultimo confirmabimus.